

Oceánie - řešení

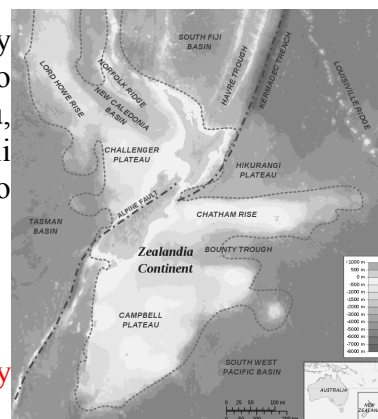
1. Oceánie se dělí na geografické a kulturní subregiony **Mikronésii**, **Melanésii** a **Polynésii**. Přiřaď stát k celku:

Cookovy ostrovy (P), Fidži (Me), Francouzská Polynésie (P), Kiribati (P+Mi), Marshallovy ostrovy (Mi), Mikronésie (Mi), Nauru (Me), Norfolk (P), Nová Kaledonie (Me), Palau (Mi), Pitcairnovy ostrovy (P), Samoa (P), Šalamounovy ostrovy (Me), Tonga (P), Tuvalu (P), Vanuatu (Me)

2. Slovo Polynésie (řecky "mnoho ostrovů") použil jako první Charles de Brosses, francouzský spisovatel a encyklopedista, v roce 1756, tímto výrazem však původně označil všechny ostrovy Tichomoří. S návrhem na užší vymezení tzv. polynéského trojúhelníku přišel až roku 1831 do geografického spolku v Paříži mořeplavec a objevitel Jules Dumont d'Urville, přičemž načrtl i termíny Mikronésie (řecky "malé ostrovy") a Melanésie ("černé ostrovy"). Toto rozdělení Oceánie, založené na kulturních, etnických i jazykových odlišnostech jednotlivých oblastí, se používá dodnes.

Proč se Melanésii říká „Černé ostrovy“? **Vulkanický původ ostrovů (leží na tektonickém rozhraní desek) a tmavá pleť zdejších obyvatel.**

3. Zélandie je kontinent, který se před zhruba 60-85 mil. lety oddělil od Austrálie a před 23 mil. lety ponořil do Pacifického oceánu. Nad hladinou zůstaly jen ostrovy Nového Zélandu, Nové Kaledonie a Norfolk. Původ ostatních ostrovů v Oceánii je sopečný a korálový (atoly). (pozn. Obvykle se jedná o kombinaci <http://www.geografie.kvalitne.cz/soubory/Atol.jpg>) Podívej se do tabulky států a jejich nejvyšší nadmořské výšky. Vypiš tři státy, jejichž ostrovy mají:

sopečný původ – **Fr. Polynésie, Fidži, Samoa, Šalamounovy ostrovy, Tonga, ...**

korálový původ – **Marshallovy ostrovy, Tuvalu, Tokelau, ...**

4. S rozložením tektonických desek souvisí nejen tzv. Ring of fire známý pro aktivní sopečnou a zemětřesnou činnost, ale také vznik oceánských příkopů. Vypiš tři příklady z Oceánie: **Kermadecký, Tonžský, Japský, Mariánský**

5. Nejvyšší horu Oceánie (nezahrnuje N. Zéland, Novou Guineu ani Havaj) nalezneme na Šalamounových ostrovech, konkrétně na ostrově Guadalcanal. Je jí sopka Mount Popomanaseu 2335 m n. m. S pomocí atlasu Dnešního světa seřaď podle výšky nejvyšší hory ostrovů:

Nauru (65), Viti Levu – Fidži (1323), Nová Kaledonie (1628), Savai'i – Samoa (1720), Espiritu Santo – Vanuatu (1877), Tahiti – Fr. Polynésie (2241)

6. V Oceánii se nachází množství ostrovů a souostroví. Přiřaď k následujícím stát, kterému patří:

Cookovy ostrovy (zvláštní status viz https://cs.wikipedia.org/wiki/Cookovy_ostrovy), Gilbertovy ostrovy (Kiribati), Lagunové ostrovy (Tuvalu), Liniové ostrovy (Kiribati), Mariany (Sev. Mariany - USA), Markézy (Fr. Polynésie - Francie), Společenské ostrovy (Fr. Polynésie - Francie), Souostroví Ratak a Ralik (Fed. Státy Mikronésie), Souostroví Tuamotu (Fr. Polynésie - Francie)

7. Obyvatelé Oceánie byli vždy dobrými mořeplavci, kteří již v dávné minulosti využívali k navigaci znalosti astronomie a mořských proudů. Vypiš názvy tří proudů, které ovlivňují Oceánii: **Jižní rovníkový proud, Severní rovníkový proud, Rovníkový protiproud, Východoaustralský proud (spíš Austrálie, ale je fajn vědět, že tam je=)**

8. Většina ostrovů Oceánie se nachází mezi obratníky, což má vliv na zdejší klima. Vypiš 3 státy, jejichž území se nachází jižně od obratníku Kozorožka: **Fr. Polynésie, Pitcairnovyovy, Norfolk**

Vypiš tři státy, jejichž území se nachází mezi rovníkem a obratníkem Kozorožka: **Nová Kaledonie, Vanuatu, Šalamounovyovy, Tuvalu, Fidži, Tonga, Wallis a Futuna, Samoa, Am.Samoa, Tokelau, Niue, Cookovyovy**

Vypiš tři státy, jejichž území se nachází na rovníku: **Kiribati, Nauru, Ostrovy USA v Tichém oceánu, (částečně snad i Mikronésie)**

Vypiš tři státy, jejichž území se nachází mezi rovníkem a obratníkem Raka: **Palau, Mikronésie, Guam, Sev. Mariany, Marshallovyovy, Wake**

9. Datová hranice (datová čára) je mezinárodní dohodou stanovená hranice, při jejímž překročení je třeba změnit datum. Prochází přibližně 180° poledníkem a je navržena tak, aby procházela co nejdále od lidské civilizace. Při překročení datové hranice je potřeba upravit datum tak, aby na východ od datové hranice bylo o den méně než na západ od ní. Čas se nemění.

(Samoa přešla v roce 1892 pod vlivem USA na západní polokouli, 4. červenec toho roku se zde opakoval, tento přestupný rok zde měl 367 dní. Dne 29. prosince 2011 proběhla změna zpět. Po 29. prosinci 2011 následoval 31. prosinec 2011. Samoa tak sjednotila svůj čas (kvůli obchodu) s Austrálií a Novým Zélandem. Spolu se Samoou změnilo datum i Tokelau, zatímco Americká Samoa si ponechala čas západní polokoule.)

Jestliže je teď na Samoe středa, jaký den je na:

Fidži (**středa**), Francouzské Polynésii (**úterý**), Kiribati (**středa**), Palau (**středa**)

10. Doplň název ostrovu: Bikini, Kiritimati, Nová Kaledonie

Těžba niklu na **Nové Kaledonii** a hlavně následné zpracování rudy je ekologickou hrozbou. Zbytkový odpad se usazuje v řekách, chemikálie znečišťují půdu, způsobují změny její pH, nasycují ji těžkými kovy, hutě znečišťují i vzduch. Na ostrově došlo k znečištění zálivu s vzácným mangrovovým porostem a k nenávratným škodám v přírodě – k úhynu vzácných druhů rostlin a živočichů. Jsou zde také častější povodně, velká eroze, je silně omezeno zemědělství.

V letech 1946 až 1958 provedli Američané 67 pokusných jaderných výbuchů na atolech **Bikini** a Eniwetok. Rozsáhlé oblasti byly zamořeny radiací a staly se na desítky let neobyvatelnými. V r. 1952 explodovala na atolu Eniwetok první vodíková bomba. Motu Elugelab, na kterém se výbuch uskutečnil, zmizel pod hladinou oceánu, na jeho místě zůstal pouze kráter hluboký 60 metrů s průměrem 2 km. Jaderné pokusy prováděli také Francouzi v atolu Mururoa (Francouzská Polynésie), od roku 1998 atol navštěvují turisté.

Kiritimati (též Vánoční ostrov, anglicky Christmas Island) je atol v Tichém oceánu v severním řetězci Liniových ostrovů, součást republiky Kiribati. Je to největší korálový atol na světě. Jeho rozloha je 388 km² (s lagunou podobné velikosti) a zabírá 70 % celkové rozlohy Kiribati, které se skládá z 33 tichomořských atolů. Ostrov pojmenoval kapitán James Cook jako Vánoční, protože ho objevil na Štědrý den roku 1777. Jeho kiribatský název [kirismas] je jen zkomoleninou anglického názvu souostroví Kiribati. V roce 2010 zde žilo přibližně 5600 obyvatel, největšími osadami jsou Tabwakea, London a Banana.